

Historia

2 Łódzkiej Drużyny Harcerzy im. Waleriana Łukasińskiego 1912 – 2002

Opracowanie pod redakcją hm. Mariana Kierczuka

1. Bohater drużyny phm. Tomasz Kajkowski

2. Lata 1912–1939 hm. Marian Kierczuk

3. Lata 1945–1949 phm. Tomasz Kajkowski

4. Lata 1956–2002 phm. Tomasz Kajkowski, pwd. Rafał Rybiński,
wędr. Tomasz Lasota, pwd. Maciej Dems

Opracowanie graficzne pwd. Maciej Dems

Sztandar 2 Łódzkiej Drużyny Harcerzy ufundowany w 1937r. przez Koło Przyjaciół Harcerstwa. Awers przedstawia postać bohatera drużyny Waleriana Łukaszińskiego skutego kajdanami. Na drzewcu plakietki z nazwiskami fundatorów.

Zostałem poproszony o rzecz prawie niemożliwą. Bo jakże tu pisać krótko o działalności 2 ŁDH-ry, kiedy historia drużyny jest tak długa. Ale ze względu na możliwości wydawnicze spróbuję podolać zadaniu. Długoletność funkcjonowania drużyny implikuje kilka wartości wypływających z działania:

1. Praktyczna, czyli w życiu, realizacja stylu nabytego w ZHP przez wiele setek chłopców (organizacja czasu, aktywność fizyczna, umiejętności interpersonalne itp.),
2. Utrzymanie tradycji i postaw patriotycznych przez wszystkie lata działania bez względu na oddziaływania zewnętrzne,
3. Wielopokoleniowe oddziaływanie wzajemne instruktorów i harcerzy, przyjacielskie kontakty utrzymywane przez lata.

Przychodzi na myśl, że to jest to, co jak perpetuum mobile może funkcjonować przez wiele wiele lat bez zgrzytów i zahamowań. Jednak realizm wszystkich tych założeń opiera się na ludziach, ich możliwościach, charyzmie i kompetencjach. [...] Podkreślam tu istotną rolę (prowadzonego przez wszystkie lata działania) oddziaływania instruktora, drużynowego na wszystkich swoich harcerzy. Przecież naturalną metodą wychowania następców jest uczenie się od dobrze działającego poprzednika.

Niniejsza publikacja związana z jubileuszem drużyny pokazuje jak ważna jest praca własna instruktora – wychowawcy. Ile można powiedzieć o historii drużyny na podstawie analizy osobowej poszczególnych harcerzy.

Chciałbym na koniec powiedzieć: pamiętajcie o historii, twórcy, te różnorodności. Może obchody jubileuszowe zmotywują obecnie działającą drużynę do wysiłku, aby utrzymać w doskonałej kondycji za pomocą energii własnej to co musi być podtrzymywane jak płomień ogniska na leśnej polanie.

Aby się paliło nieprzerwanie we wszystkich harcerskich sercach i umysłach.

*Komendant hufca „Promienistych”
hm. Grzegorz Papiński*

Wstęp

W roku 2002 mija 90-ty rok istnienia 2 Łódzkiej Drużyny Harcerzy im. Waleriana Łukasińskiego. Dla pełniejszego przedstawienia tła historycznego początków Dwójki – kilka zdań na temat historii harcerstwa.

Początki skautingu w Anglii sięgają 1909 roku. W Polsce Andrzej, Małkowski otrzymał zadanie przetłumaczenia podręcznika skautowego napisanego przez Baden-Powella. W 1911 roku książka ta ukazała się drukiem i nakładem Związku Polskich Gimnastycznych Towarzystw Sokolich. Nosila tytuł „Scouting jako system wychowania”. Najlepsze warunki dla rozwoju drużyn skautowych istniały w zaborze austriackim. Działające tam organizacje Zarzewie, Sokół, Eleusis i inne chętnie przyjęły patronat nad nowym ruchem zwanym z angielska skautingiem. Metoda skautowa polegała z grubsza, na wychowaniu i szkoleniu za pomocą gier i ćwiczeń na łonie natury.

Spółczesność polskie, w którym głęboko tkwiły tradycje powstań narodowych, a także niedawnej rewolucji 1905 roku, przygotowywało się do kolejnego zrywu wolnościowego. W 1911 roku we Lwowie powstają pierwsze cztery drużyny skautowe. W tym roku zaczęło wychodzić pismo „Skaut”, którego redaktorem był Andrzej Małkowski. W pierwszym numerze zostały wydrukowane słowa pieśni, która stała się wkrótce hymnem harcerskim „Wszystko co nasze”. Autorami słów byli Ignacy Koziński i Olga Drahonowska-Małkowska. Charakterystyczne dla tych czasów było to, że melodię przyjęto z pieśni socjalistów „Na barykady ludu roboczy”.

W lutym 1912 roku władze Sokola powołały Związkowe Naczelnictwo Skautowe. W tym też roku powstał Zarząd Główny Żeńskich Drużyn Skautowych. Również w 1912 roku ukazała się książka E. Piaseckiego i M. Schreiber – „Harce Młodzieży Polskiej”. Pojawia się w niej polskie nazewnictwo – harcerstwo, harcerz, zastęp...

W 1913 roku w ponad 70 miastach Galicji działało już 139 drużyn skupiających blisko 7 tysięcy młodzieży i instruktorów. W tym czasie organizują się drużyny skautowe także na terenie Królestwa Kongresowego (zabór rosyjski) i w zaborze pruskim.

Na terenie Łodzi, w 1911 roku, wśród młodzieży działała między innymi organizacja Zarzewie. W skład jej wchodziło 6 patroli męskich i 1 patrol koedukacyjny (dowodziła nim Eugenia Jabłońska-Polińska). Obok Zarzewia działała Organizacja Młodzieży Narodowej (OMN), w skład której wchodziły: jeden patrol żeński (dowodziła nim Jadwiga Kopcińska) i jeden patrol męski (prowadzony przez Lucjana Frakowskiego). W tym czasie dotarła do tych środowisk książka A. Małkowskiego „Skauting jako...” i wkrótce idee w niej zawarte nabrały cech zorganizowanego ruchu.

Wiosną 1912, w podlódzkim lesie zorganizowany został kilkudniowy, skautowy kurs instruktorski. Kierownikiem i głównym wykładowcą był Andrzej Ostrowski (Warszawa-Zarzewie). Po kursie władze działających na terenie Łodzi organizacji OMN i Zarzewia uchwaliły „...aby każdy kolega i koleżanka, którym tylko zdrowie na to pozwala, wstąpili do skautingu, który ma na celu wszechstronne wykształcenie.¹”

W dniu 8 maja 1912 roku grupa patrolowych i kandydatów na skautów składała Ślubowanie Skautowe. Uroczystość odbyła się w Prywatnej Szkole Rodziny Berlachów przy ulicy Ewangelickiej 9 (obecnie Roosevelta). Jako pierwsi ślubowanie złożyli: Teodor Berlach, Ludwik Błaszczyk, Tadeusz Kalusiński, Feliks Majorowicz, Stanisław Michałkiewicz, Stanisław Szymankiewicz, M Kalusiński, M. Kozanecki, W. Lipiński, A. Rossman, M. Buła, A. Goldenberg oraz J. Głowinkowska, Z. Goldenberg, Eugenia Jabłońska, Z. Wilczyńska. Wyżej wymienieni byli patrolowymi, bądź wyróżniającymi się osobami działającymi w Zarzewiu i OMN. Ślubowanie składane w dniu 8 maja 1912 roku zamknęło okres Zarzewiacki i rozpoczęło okres skautowy w Łodzi. Kilka osób z wyżej wymienionych znalazło się w późniejszej 2 Łódzkiej Drużynie Harcerzy im. Waleriana Łukasińskiego – Tadeusz Kalusiński, A. Rossman, W. Lipiński.²

hm. Marian Kierczuk

¹W. Błażejewski „Z dziejów harcerstwa Polskiego 1910 - 1939”, str. 67, 68

²Informację uzyskano od hm. Bronisława Kubiaka – Izba Tradycji i Historii Chorałwi Łódzkiej ZHP

Nasz bohater – Walerian Łukasiński

Męczennik sprawy narodowej. Tajny więzień podległy bezpośrednio Kancelarii Osobistej Jego Cesarskiej Mości – instytucji twardo odmawiającej nie tylko wolności ale, przez długie lata, nawet ulżenia jego doli.

Przez 46 lat był zamknięty w różnych więzieniach i twierdzach, w tym 37 lat w kazamatach najstraszniejszego więzienia carskiej Rosji przewidzianego dla najniebezpieczniejszych przestępców i wrogów caratu – twierdzy Szlisselburskiej!

Urodził się w 1786 roku w Warszawie, w rodzinie drobnego szlachcica. W 1807 roku, jako młody wykształcony człowiek (znał język francuski i niemiecki) zaciągnął się ochotniczo do batalionu strzelców pieszych. Kampanię 1807r. przeciw Prusom i Rosji odbył w II legii gen. Zajączyka i w 1808 r. awansował na podporucznika. Podczas wojny z Austrią w 1809 r. walczył w 6 Pułku Piechoty (odznaczył się pod Raszynem – awans na porucznika). Tam też nawiązał pierwsze kontakty z masonerią.

W 1811 r. wstąpił do loży **WOLNOŚĆ ODZYSKANA** skupiającej w swoich szeregach wielu świątłych ludzi, młodych patriotów, którym nieobojętna była sprawa Polski niepodległej. W trakcie kampanii Sakskiej w 1813 r. dostał się do niewoli austriackiej. W 1814r., po abdykacji Napoleona i utworzeniu Królestwa Polskiego zgłasza się do służby w wojsku polskim i zostaje kapitanem 4 Pułku Piechoty liniowej (popularni „Czwartacy”). Bardzo szybko zdobył sobie poważanie w pułku i szacunek wśród żołnierzy pędząc życie skromnego oficera.

W 1816 r. awansuje na majora. W tych latach, w Warszawie, nawiązał kontakt z najwybitniejszymi przedstawicielami polskiego wolnomularstwa. Jako młody oficer zabierał głos w wielu ważkich sprawach społecznych (m.in. w sprawie Żydów i włościan walcząc o poprawę ich losu). Patrząc z pozycji oficera wojska polskiego na powszechne wówczas bezprawie, bierze w swoje ręce organizację ruchu narodowego, aby „podnieść ducha w Polakach”. Jako formę działania wybiera wolnomularstwo – organizację półtajną, grupującą wielu świątłych ludzi. Przy czym dążył do nadania treści narodowych tej organizacji.

W 1819 roku tworzy **WOLNOMULARSTWO NARODOWE** i zostaje „Przewielebnym Mistrzem Katedry”. Zakłada filie loży w wielu miastach Królestwa Polskiego. W warszawskiej loży było 33 członków

(m.in. młody kapitan artylerii, bardzo ceniony przez Łukasińskiego – Józef Bem).

W 1820 roku zmiana stosunku cara Aleksandra I do masonerii zmusza Łukasińskiego do rozwiązania łoży. Ale już rok później tworzy Towarzystwo Patriotyczne – organizację tajną, skupiającą członków rozwiązanego Wolnomularstwa Narodowego.

Głównym celem Towarzystwa Patriotycznego była walka o odzyskanie niepodległości przy zjednoczeniu z Królestwem byłych ziem Rzeczypospolitej. Niedługo jednak trwała działalność Towarzystwa Patriotycznego. Urzędowe zamknięcie łoż, śledzenie ich członków przez policję oraz aktywna działalność inkwizytora carskiego w Królestwie – Nowosilcowa doprowadziła w 1822r. do aresztowania Łukasińskiego. Przez prawie dwa lata poddawany badaniom, brał wszystkie zarzuty na siebie i obrał taktykę pomniejszania roli Towarzystwa Patriotycznego i Wolnomularstwa Narodowego.

14.VI.1824 Sąd Wojenny skazuje go na 9 lat ciężkiego więzienia. 2.X.1824r. odbyła się „uroczysta egzekucja”. Zawieziono Łukasińskiego w otwartym furgonie do obozu wojskowego na rogatkach miasta. W czworoboku żołnierzy polskich i rosyjskich otoczonych milczącym tłumem kat zerwał Łukasińskiemu szlify, złamał nad głowę szpadę. Zdarło z niego mundur i ubrano w strój więzienny, zgolono głowę i zakuto w 10-kilogramowe kajdany. Następnie wraz z innymi skazańcami musiał pchać przed frontem wojska taczki. Patrzył prosto w oczy mijanym oficerom i żołnierzom – bardzo wielu z nich płakało. Po „egzekucji” natychmiast zawieziono go do twierdzy w Zamościu. Tam za organizację buntu zostaje skazany na karę cielesną i przedłużenie więzienia do lat 14.

W Noc Listopadową przeżywa tragedię. Powstańcze oddziały, nie wiedząc o jego obecności w stolicy (dalsze przesłuchania) przechodzą pod oknami celi, w której był więziony. Uciekające z Warszawy oddziały rosyjskie wywożą go i zostaje wtrącony do lochu w twierdzy Szlisselburskiej. Tam przetrzymywany jest 30 lat, w całkowitej izolacji od świata zewnętrznego i innych więźniów.

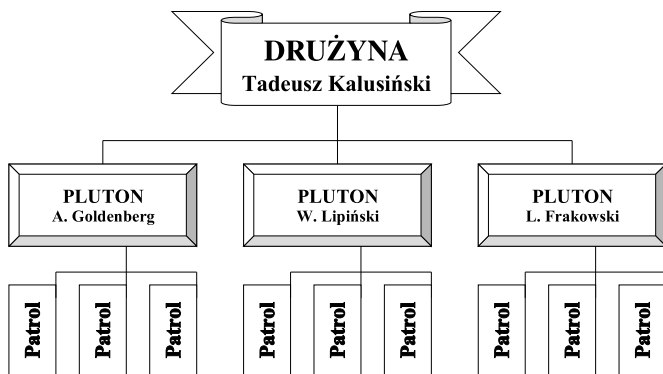
Pod sam koniec życia ulżono jego doli, przenosząc go do więzienia na górnych piętrach twierdzy. Tu może już czytać i pisać. Zaprzyjaźnia się z rodziną komendanta twierdzy. Napisał pamiętniki pełne racjonalnych analiz minionych lat, powstania listopadowego, postępowania carów. Ten głęboko patriotyczny pamiętnik napisał człowiek odcięty przez 40 lat od życia zewnętrznego, z dala od ojczyzny. Zmarł 27 lutego 1868 roku.

*”CIAŁO POCHOWANO W SZLISSELBURGU
– DUCH SPOCZAŁ W POLSCE!”*

Lata 1912 – 1945

W 1912 roku powstała na terenie Łodzi drużyna harcerzy im. Waleriana Łukasińskiego. Nie zachowały się żadne dokumenty świadczące o dacie powstania tej drużyny, Wiadomym jest, że drużyna ta w Polsce Niepodległej nosiła numer 2 (w Chorągwi Łódzkiej). Na sztandarze ufundowanym w 1937 r. jako rok założenia Drużyny wyhaftowany jest „1912” i ten fakt stanowi główne potwierdzenie daty założenia drużyny. „*Tradycja podaje, że pierwszym drużynowym, a nawet założycielem drużyny, był Jerzy Szletyński³ (na zdjęciu z izby harcerskiej widoczny jest Jego portret)⁴”.*

Nie wykluczone, jest również, że założycielem drużyny był Tadeusz Kalusiński. W komendzie Chorągwi Łódzkiej, w Izbie Tradycji i Historii sporządzono strukturę organizacyjną Drużyny W. Łukasińskiego:

Struktura ta jest w dużym stopniu domniemana, brak potwierdzających ją dokumentów, jednak w różnych wspomnieniach przewijają się nazwiska i funkcje wymienionych w niej skautów.

Autorowi udało się uzyskać kilka spisanych wspomnień. Oto szczególnie ważne wspomnienia dr med. Bogumiła Gontarskiego dotyczące początkowych lat działalności Drużyny, spisane w 1972r. na uroczystość Jubileuszu 60-lecia 2 ŁDH-rzy:

„...Nie przypominam sobie, w którym roku objąłem drużynę im. W. Łukasińskiego. Grupowała ona młodzież szkolną i rzemieślniczą dobraną pod względem polskości. Harcerstwo podczas okupacji niemieckiej (I woj. świat.) na terenie Łodzi nosiło nazwę Skaut Polski.

Miało ono wówczas charakter organizacji paramilitarnej i wielu z nas myślało o pójściu śladem starszych kolegów do legionów. W drużynie,

³Jerzy Szletyński – bohater legionów, ranny w bitwie pod Konarami, zm. 25.05.1915r. (W. Błazejewski)

⁴Ze wspomnień dha Eligiusza Olbromskiego

której lokal mieścił się początkowo przy ulicy Widzewskiej 86 (obecnie Kilińskiego 96), w bocznej oficynie na pierwszym piętrze, mieliśmy do dyspozycji dwa duże pokoje, w których odbywały się zbiórki. Wiem, że w 1915 roku drużynę prowadził Henryk Kozanecki, który zginął śmiercią lotnika w 1920 roku. Przede mną drużynowym był Edward Arnekker, później chyba Antoni Navoux (inż. chemik).

Na zbiórkach prowadzono normalną pracę harcerską, naukę sprawności, a zwłaszcza wikliniarstwo, wyrabianie guzików, sznurków do gwizdków – wszystko to by mieć kilka ówczesnych marek polskich na potrzeby drużyny. Zajęcie koszykarskie prowadził członek drużyny Józef Przybysz – syn właściciela wytwórni koszyków z wikliny. Czytano wspólnie najciekawsze utwory z literatury, omawiano je. „W pustyni i w puszczy”, „Lato leśnych ludzi”, „Tajemniczy Ogród” były najbardziej lubiane przez chłopców, Poza tym na zbiórkach uczono się geografii i historii Polski itp.

Organizowano wewnętrzną pomoc materialną kolegom. Prowadzono poprzez Komendę Chorągwi (po zjeździe zjednoczeniowym w Warszawie, 1916r.) akcję dożywiania. Członkowie drużyny brali również udział w akcjach takich jak publiczne zbiórki uliczne na rzecz najbardziej potrzebujących, w akcji oświatowej sprzedaż popularnych książeczek wydawnictwa „Czytaj”, czy też w szeroko zakrojonej akcji wzajemnej pomocy w zakresie nauki – słabszym udzielali zbiorowych korepetycji lepsi w nauce.

Zawiadamiano o zbiórkach metodą wici. Odbywano wycieczki w okolicy Łodzi: Okrąglik, Łagiewniki, Rąbień, Dobra. Zorganizowano również kilka kolonii harcerskich. W czasie kolonii w 1917 r. w Leśmierzu i Podgórzycach chłopcy pracowali przy żniwach, aby zarobić na dalszy pobyt. Kolonie stanowiły poza samym pobytem na świeżym powietrzu również możliwość dożywiania.

W 1918 r. część z nas zgłosiła się do wojska. Drużynę przekazał Kazimierzowi Urbańskiemu, późniejszemu Kuratorowi Szkolnemu w Brześciu.

Z nazwisk druhów z tego okresu pozostały mi w pamięci: Bronisław Kania; Bronisław Kuberski, Kazimierz Urbański, Józef Przybysz, Kopczyński, Kaucz, Kliglich, Kamieniak, Zrobkiewicz, Mietek Machnik. Lata zatarły dokładność wspomnień...⁵

Mamy obraz pracy drużyny podczas okupacji niemieckiej w latach 1914–1918. Położenie młodzieży robotniczej w czasie I wojny światowej było bardzo ciężkie: głód, bieda i marzenia o Polsce Niepodległej. Druh B. Gontarski wraz ze swymi kolegami dobrze zorganizował pracę drużyny. Działalność zarobkowa, nauka zawodu, pomoc materialna

⁵Ze wspomnień dha Bogumiła Gontarskiego

najbiedniejszym, nauka i pomoc słabszym uczniom, organizowanie kolonii (obozów) harcerskich, które odgrywały ważną rolę w dożywaniu młodzieży. Za pracę na roli w okresie żniw harcerze otrzymywali jedzenie, którego brak odczuwały wielkie miasta. W późniejszym okresie w programach działania 2 ŁDH pojawiły się nauka zawodu, umiejętność wykonywania różnych usług, np. w latach 1919-21 w drużynie organizowano kursy introligatorskie. Tej umiejętności nauczał Pfeifer, właściciel znanego w Łodzi zakładu introligatorskiego przy ul. Nawrot.

„...*W pierwszych dniach maja 1916 roku w Progimnazjum Józefa Radwańskiego przy ul. Zawadzkiej 9 w Łodzi (obecnie ul. Próchnika) odbyło się spotkanie chętnych kandydatów na skautów z „szarżami” tj.: Stefanem Szletyńskim, Antonim Olbromskim i innymi. Około 20 chłopców zostało przyjętych do drużyny im. Waleriana Łukasińskiego.*”⁶ Z dalszej części tej relacji wynika, że drużyna liczyła około 80-90 chłopców (stąd duże prawdopodobieństwo, że przedstawiona wcześniej struktura drużyny odpowiadała potrzebom organizacyjnym). Zbiórki tej grupy skautów odbywały się w Progimnazjum, w parkach, za miastem, często także w pustych magazynach przy ulicy Widzewskiej. Nie udało się ustalić kiedy drużyna przeniosła się z ul. Widzewskiej do Gimnazjum Tomaszewskiego przy ul. Ogrodowej 28. Choć dyrekcja i personel pedagogiczny otoczył drużynę dobrą opieką, to brak pomieszczeń uniemożliwił przyznanie izby harcerskiej. Zbiórki odbywały się w klasach i w sali gimnastycznej. Stan drużyny wynosił około 30 harcerzy z klas III-VIII tegoż Gimnazjum. Drużynowym w tym okresie był Kazimierz Tomaszewski, a przybocznym Józef Nadolny.

W 1925r. w wyniku porozumienia z kierownictwem Szkoły Powszechnej im. Bolesława Chrobrego przy ul. Drewnowskiej 88 drużyna objęła działalnością również młodzież tej szkoły. W gmachu szkoły otrzymała duży pokój, w którym urządzono izbę harcerską, we własnym zakresie wykonując w szkolnym warsztacie potrzebny sprzęt. Portret Patrona wykonał ręcznie węglem dh Zenon Pluciński. W resztę niezbędnych mebli jak szafy, krzesła itp. wyposażyły drużynę obie szkoły. W tym okresie stan liczebny drużyny wzrósł do około 70 harcerzy. Opiekunem drużyny był nauczyciel i wychowawca Józef Makowski. Latem 1925 zorganizowano wspólnie z Drużyną im. Jeremiego Wiśniowieckiego obóz harcerski w Jarantowicach, w którym uczestniczyło 50 harcerzy. Komendantem był Kazimierz Tomaszewski.

W 1926r. drużynowym został Piotr Kowalski. W tymże roku zorganizowano wspólnie z Drużyną im. St. Staszica obóz w Gosławicach

⁶Z relacji Stefana Drylla

k/Konina. Komendantem był Marian Zrobkiewicz, oboźnym Piotr Kowalski. Z 2 ŁDH uczestniczyło 25 harcerzy, 10 spośród nich zamknęło próbę na wywiadowcę.

Od 1926 r. do marca 1929r. drużynę prowadził Eligiusz Olbromski, przybocznymi byli Leszek Gałczyński i Bolesław Papuziński. Od 1927 roku wybitnie wzrosła prężność drużyny dzięki inicjatywie dha Olbromskiego. Liczebność drużyny wzrosła do ok. 150 osób. Działalnością objęto młodzież ze szkoły przy ul. Nowomarysińskiej, powołując tam samodzielny pluton. Latem 1927 roku zorganizowano obóz w Choceniu, brało w nim udział 40 harcerzy (kom. B. Papuziński, oboźny L. Gałczyński).

Dnia 2.X.1927 r. drużyna obchodziła 15-lecie istnienia. Zorganizowano specjalną akademię. W uroczystości brały udział drużyny harcerskie z Tuszyna, Piotrkowa Trybunalskiego i Ozorkowa. Naczelnik ZHP zezwolił na wybicie pamiątkowego żetonu.

W 1928r. drużyna zdobyła I miejsce w konkursie śpiewu chóralnego. W tym roku obok licznych wycieczek do pobliskich lasów zorganizowano zlot zaprzyjaźnionych drużyn w Ozorkowie, a w lipcu obóz w Stępowskiej Woli koło Żychlina. Uczestniczyło w nim 50 harcerzy. Komendantem był Eligiusz Olbromski a oboźnym Leszek Gałczyński.

W roku 1929 drużynę prowadził dh Bolesław Papuziński, przybocznymi byli kolejno Eugeniusz Krauze i Zenon Pluciński. Opiekunem drużyny z ramienia Komendy Chorągwi był harcmistrz Karol Hekier. W 1929 r. zorganizowano obóz w Jarantowicach k/Włocławka, w którym uczestniczyło 30 harcerzy. Komendantem był Bolesław Papuziński, oboźnym Zenon Pluciński.

W następnych latach zmiany na funkcji drużynowego przedstawiały się następująco: rok 1930 – druhowie Kiliański i Starczewski, rok 1931 – Bogdan Kapela⁷.

Przy 2 ŁDH działało Koło Przyjaciół Harcerzy. W 1929r. skład Zarządu KPH był następujący: przewodniczący Ludwik Walczak, vice przewodniczący Anna Felkerzamowa, sekretarz R. Posiłówna, w komisji rewizyjnej Marta Wróblewska. Zachowała się karta ze wzorami podpisów datowana: Łódź, dnia 30.IV.1929 roku z odcisniętą okrągłą pieczęcią: w środku lilijka, „KPH przy Dr. Łukasieńskiego Łódź”.

W 1931r. drużynę objął Józef Makowski, nauczyciel Szkoły Powszechnej im. Bolesława Chrobrego, przybocznymi w tym czasie byli: Tadeusz Płoszajski i Marian Pietrzycki. Dh M. Pietrzycki tak charakteryzuje działalność i sytuację drużyny:

⁷Opracowano na podstawie wspomnień Bolesława Papuzińskiego i Eligiusza Olbromskiego

„...Do drużyny należeli sami chłopcy, nie tylko ze szkół powszechnych, które mieściły się przy ul. Drewnowskiej 88 (w budynku mieściły się szkoły Nr 8 i Nr 25), ale również uczniowie gimnazjum, rzemieślnicy, którzy kiedyś będąc członkami drużyny, ukończyli szkoły powszechne. Taki skład osobowy zapewniał drużynie stałą kadre średnią: zastępowych, wodzów zuchowych – rozumie się po odpowiednim przeszkoleniu. Starsi chłopcy, którzy wyrastali w drużynie będąc aktywnymi jej członkami, z reguły obejmowali funkcje kierownicze. To był główny warunek ciągłości funkcjonowania i powodzenia pracy harcerskiej. Drużyna rozwijała się pomyślnie. Przy życzliwym stosunku kierownictwa szkoły do drużyny miała ona odpowiednią kadre a do dyspozycji dużą izbę harcerską, dwie duże sale gimnastyczne i boisko. Przy drużynie istniał, oprócz gromad /drużyn/ zuchowych, również pluton, chodziło bowiem o to, aby objąć harcerstwem większą liczbę młodzieży, gdyż drużyna nie mogła wtedy liczyć więcej niż 40 – 45 chłopców.

Z inicjatywy dh. Józefa Makowskiego organizowano plutony także w tych szkołach bałuckich, które jeszcze nie miały drużyn harcerskich. Plutony te po spełnieniu odpowiednich warunków (przeszkoleny drużynowy, zastępowi, własna izba) otrzymywały miano drużyn. Tak powstała 13 ŁDH im. gen. J. Bema, 16 ŁDH im. K. Puławskiego, 31 ŁDH im. J. Szletyńskiego i wiele innych.

Wielkie znaczenie zarówno wychowawcze, jak i organizacyjne przywiązywano do akcji letniej. Cały rok drużyna zdobywała fundusze przez organizowanie przedstawień amatorskich, zabaw dochodowych (w szkole była scena i duża sala gimnastyczna), wyświetlanie filmów, kiermasze zabawek i drobnych upominków gwiazdkowych wykonywanych przez harcerzy. Żadnych dotacji drużyna nie otrzymywała. Wszystko zdobywała własną pracą, wysiłkiem całej drużyny...⁸”.

W 1934r. zorganizowano obóz wędrowny po Wybrzeżu. Komendantem był Marian Pietrzycki, który w 1935 r. przejął funkcję drużynowego i prowadził drużynę do marca 1939r. Do tradycji należało organizowanie trzydniowych biwaków w czasie Zielonych Świąt w okolicach Łodzi. Inicjatorem tych trzydniówek był harcmistrz J. Makowski. Należy podkreślić, że były to biwaki nie tylko dla harcerzy, ale i dla chętnych uczniów niezrzeszonych. Była to najlepsza praktyczna propaganda harcerstwa wśród młodzieży. Po każdej „trzydniówce” powiększały się szeregi drużyny.

„...Jedną z form pracy drużyny była działalność kulturalna. Zespoły harmonistów ustnych i mandolinistów występowały parokrotnie przed mikrofonami Polskiego Radia. Tradycją było organizowanie w pobliskim lesie lub parku choinki przy naturalnym drzewku gdzie zastępy składały

⁸Ze wspomnień dha Mariana Pietrzyckiego, spisanych w 1972r.

sobie nawzajem życzenia. To nas spajało. Drużyna posiadała biblioteczkę w której nie brakowało żadnej książeczki ani czasopisma z bieżących wydawnictw harcerskich.

Do organizowania akcji letniej przywiązywano wielką wagę. Organizacja obozu była trudniejsza niż obecnie. Przede wszystkim należało zdobyć fundusze na obóz. Wszystkie czynności obozowe jak: postawienie namiotów, budowa prycz, stolów, kuchni, a nawet wykopanie studni były wykonywane przez harcerzy. Obóz miał ogromne znaczenie wychowawcze: wiązał, zespałał drużynę w jeden wielki monolit...⁹

W ciągu następnych trzech lat zorganizowano następujące obozy pod namiotami:

1937 – w Górach Świętokrzyskich k/Małogoszczy,

1938 – na Huculszczyźnie k/Worochty,

1939 – nad Pilicą k/Niebieskich Źródeł.

Komendantem tych obozów był phm. Marian Pietrzycki.

W 1937r. odbyła się ważna uroczystość – XXV lecie powstania drużyny. W czasie uroczystości wręczono sztandar ufundowany przez KPH. Sztandar przed zniszczeniem przez okupantów hitlerowskich zabezpieczył i przechował przez całą okupację dh Antoni Zajac, zamurując go w ścianie swojego domu (ul. Objazdowa 7).

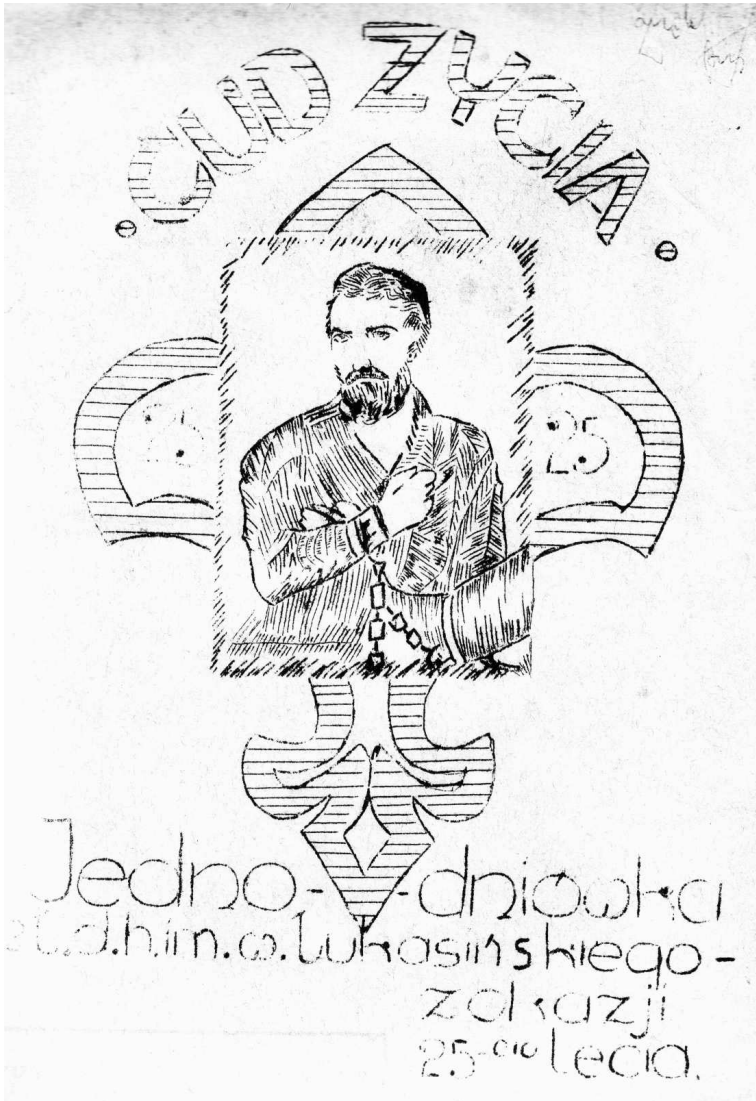
W marcu 1939r. do wojska odchodzi dh M. Pietrzycki, drużynę do września 1939r. prowadzi dh Kazimierz Kałużny.

1.IX.1939 r. wybuchła II wojna światowa. Napad Niemiec hitlerowskich był dla całego narodu polskiego niespodziewany i przerażający szybkością posuwania się wojsk niemieckich w głąb terytorium Polski. Już w pierwszym dniu wojny, siecią alarmową uruchomioną przez dh. Kałużnego, wydane zostają dyspozycje odnośnie udziału w służbie Pogotowia Wojennego Harcerzy. Harcerze 2 ŁDH pełnili służbę w punkcie pomocy dla uchodźców przy ul. Ewangelickiej (obecnie Roosevelta). Do ich obowiązków należało zakwaterowanie i pomoc ludziom z Polski zachodniej i północnej napływającym ogromnymi falami do Łodzi. Tuż przed wkroczeniem hitlerowców do naszego miasta hufcowy – dh Łętowski wypowiedział do harcerzy znamienne słowa: „...Nasze zadanie już się skończyło. Każdy z nas zrobił ile mógł i jak mógł. Teraz wracajcie do domów i nigdzie się nie ruszajcie a nawet pilnujcie rodziców. Jeszcze się tutaj przydamy!!!!...”. Dh Łętowski przewidział trudności zastępu „Żubrów” (kadrowy zastęp 2 ŁDH-rzy), który 7 września w pełnym ekwipunku biwakowym wyruszył na pomoc Warszawie. Wskutek ciągłych bombardowań ewakuującej się ludności zastęp nie dotarł do Warszawy i wrócił do Łodzi.

⁹Ze wspomnień dha Mariana Pietrzyckiego

Okupacja. ZHP przyjmuje kryptonim okupacyjny Szare Szeregi. Pewna część starszych harcerzy, jak np. Tadeusz Płoszajski, przechodzi do konspiracji.

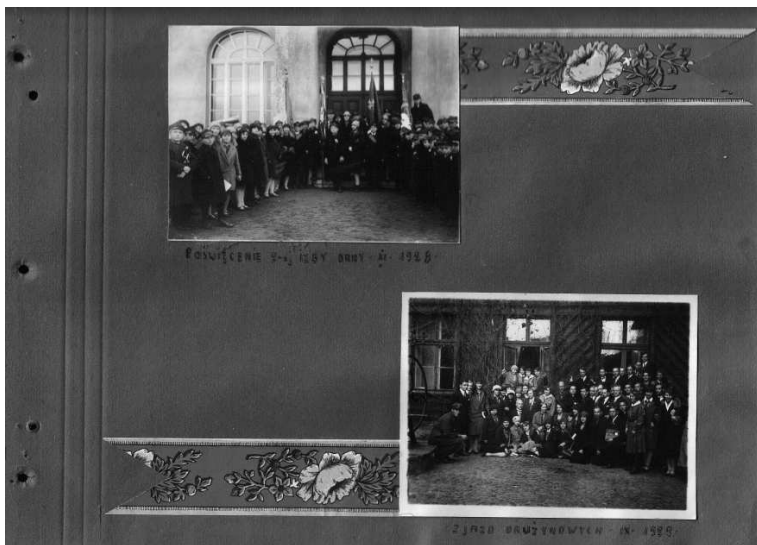
Harcerze nadal spotykają się ale już na gruncie towarzyskim. Wzajemnie sobie pomagają, organizują wyjazdy za miasto, wigilie itp. Zastęp „Żubrów” na czele z druhem M. Pietrzyckim przez całą okupację spotyka się na niedzielnych zbiórkach, które odbywają się najczęściej w domach druhów Kałużnego, Wilmańskiego i Zalesnego. Wymieniają informacje, czytają gazetki i co najważniejsze planują – co robić po wojnie. Dzięki temu nazajutrz po wyzwoleniu „Dwójka” była gotowa do wznowienia pracy w wyzwolonej Polsce, a wielu instruktorów drużyny przeszło na wyższe stanowiska w naszym Związku np. dh Pietrzycki zostaje hufcowym Hufca Łódź Północ (1945-1946), dh Kałużny – hufcowym Hufca Łódź-Północ (1946-1949), dh Zajac hufcowym Hufca Łódź-Zachód.

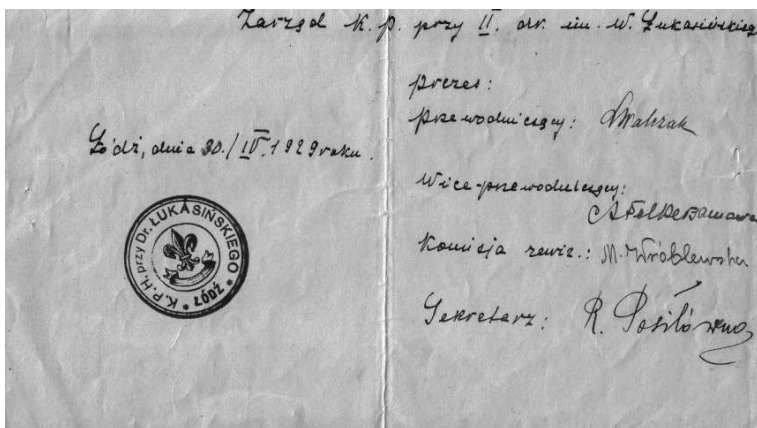
Strona tytułowa gazetki „Cud Życia” z okazji 25-lecia drużyny

Drużynowy E. Olbromski i przyboczny . Gałczyński pod pomnikiem Waleriana Łukasińskiego (1927)

Karta z jednej z najstarszych kronik drużyny (1929)

Podpisy Koła Przyjaciół 2 ŁDH (1929)

Eligiusz Olbromski (1929)

Marian Pietrzycki (1935)

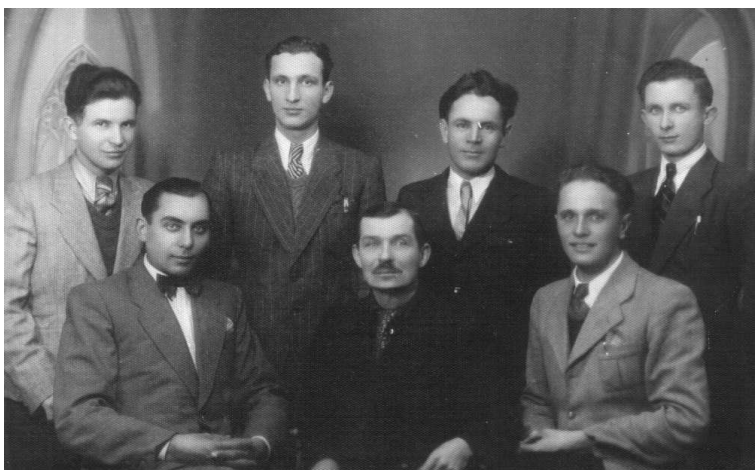
Kazimierz Kałużny (1939)

Jan Wilmański (1939)

II zastęp – Kazimierza Kałużnego (1938)

Od lewej siedzą: Kazimierz Kałużny, Hipolit Bogacki, Bednarski; stoją: Antoni Zajac, Marian Zaleśny, Marian Pietrzycki, Jerzy Wilmański

Kurs zastępowych; po lewej Marian Pietrzycki i Józef Makowski (8 grudnia 1934)

Drużyna na dziedzińcu szkoły nr 25; po lewej w drugim rzędzie hm. Józef Makowski (1934)

Łagiewniki; z prawej Jan Wilmański, Kazimierz Kałużny, Wacław Szewczyk (1936)

Budynek przy ul. Kilińskiego 96 (ówczas Widzewska 86), w którym mieścił się pierwszy lokal drużyny

Lata 1945 – 1949

W 1945 roku zaraz po wyzwoleniu na propozycję dh. Kazimierza Kałużnego prowadzenia drużyny podejmuje się dh Czesław Radke „Bajan” przedwojenny „wódz” gromady zuchowej przy 2 ŁDH. Drużyna reaktywuje się przy Szkole Powszechnej Nr 25 ul. Drewnowska 88. Kadre stanowili: przyboczny dh Józef Kałużny, zastępowi: dh Marian Kałużny, dh Bruzik, dh Jerzy Bekalarczyk.

Pierwszą imprezą zorganizowaną przez drużynę była jednodniowa wycieczka do Łagiewnik w maju 1945 r. Latem tego roku delegacja drużyny z dh Cz. Radke na czele bierze udział (w ramach reprezentacji Hufca Łódź-Północ) w Ogólnopolskim Zlocie Młodzieży na polach Grunwaldu. Zdobywa tam I miejsce w konkursie organizacji i sprawności – w nagrodę wraca do Łodzi samochodami wojskowymi.

We wrześniowym I Konkursie Musztry Hufca Łódź-Północ drużyna zajmuje 3 miejsce, a w grudniowym bazarze produkty wykonane przez harcerzy naszej drużyny zdobywają I miejsce i puchar przechodni.

Należy wspomnieć o udziale kilku harcerzy z 2 ŁDH w wycieczce zorganizowanej przez K.Ch. w dniu 1.XI.1945 roku do Warszawy. „...Z drużyny wyjechało nas: dh Radke, Jurek Bekalarczyk, Antek Kałużny i ja – wrażenie tragiczne, chodziliśmy wśród ruin, na których płonęło mnóstwo zniczy nagrobkowych...”¹⁰.

Rok 1946 to rok pierwszego po wojnie zorganizowanego biegu harcerskiego w parku Mickiewicza i pierwszego Przyrzeczenia Harcerskiego składanego na ręce dh K. Kałużnego (hufcowego) w dniu 10 marca 1946. Również w tym roku miał miejsce, w okresie Zielonych Świątek, pierwszy po wojnie 5-dniowy biwak zorganizowany przez K.H. w Wymysłowie. Od tego roku powrócono do tradycji przedwojennych „3-dniówek” w okresie Zielonych Świątek. W roku 1947 miała ona miejsce w Grotnikach a w 1948 we Wrzącej.

Latem 1946 roku 10 osobowa delegacja drużyny bierze udział w Zlocie Młodzieży Polskiej w Szczecinie.

Pomimo trudnych warunków lokalowych (pół budynku szkoły spalili Niemcy) kierownik Szkoły nr 25 p. Czerwik przydziela drużynie pomieszczenie na izbę harcerską. Odbywają się w niej codziennie: zbiórki zastępów, Rady Drużyny, różne prace gospodarskie.

Lata 1946-47 to czas przygotowań do uroczystości 35-lecia powstania drużyny. Organizowane są wówczas takie imprezy zarobkowe jak: sprzedaż zniczy nagrobkowych, kiermasze zabawek wykonanych przez harcerzy, wieczorki taneczne dla młodzieży. W tym czasie następują

¹⁰Ze wspomnień dha Januarego Sztuki

również pewne zmiany kadrowe: drużynowym w dalszym ciągu jest dh Cz. Radke, przybocznym zostaje dh Józef Kłos, a zastępowymi:

„Żubrów” dh Józef Drzymalek
„Jeleni” dh Zygmunt Wajnart
„Lisów” dh January Sztuka
„Orłów” dh Jerzy Bekalarczyk
„Rysi” dh Henryk Głowacki
„Wilków” dh Kazimierz Wybraniec

Gospodarzem drużyny zostaje dh Jerzy Daszyński.

W lipcu 1947r. część drużyny wyjeżdża na obóz Harcerskiej Służby Polsce do Bobrownik k/Dusznik – komendant Czesław Radke.

Harcerska Służba Polsce to program ZHP, który aktywizował młodzież do odbudowy Polski zniszczonej przez okupację hitlerowską. W tych latach szczególnym zadaniem całego narodu było zagospodarowanie Ziemi Północnych i Zachodnich. Każda dziedzina życia na przywróconych terenach potrzebowała rąk do pracy. Szczególnie tych młodych wzmocnionych patriotycznym sercem. HSP obejmowała pięć grup zadań: Służba Las, Służba Oświata, Służba Dziecku, Służba Chleb, Elektryfikacja Kraju. Hufiec Łódź-Północ (Bałuty) organizował zgrupowania obozów drużyn na Ziemiach Zachodnich. 2 ŁDH-rzy aktywnie uczestniczyła w HSP:

We wrześniu 1947 roku na rozpoczęciu roku harcerskiego odbyła się uroczystość 35-lecia drużyny. Wtedy to powrócił do drużyny po ośmiu latach spoczywania w ukryciu sztandar drużyny. Był bardzo zniszczony i na Radzie Drużyny zapadła decyzja o jego renowacji w nie zmienionej postaci. Pomimo różnego rodzaju nacisków na sztandarze pozostał orzeł w koronie z Walerianem Łukasińskim na jego tle. Koszt renowacji wyniósł ok. 100 tys. złotych i drużyna sama wygospodarowała fundusze na ten cel. Wielką pomoc harcerzom udzieliło wówczas Koło Przyjaciół Harcerstwa przy 2 ŁDH-rzy, którego bardzo aktywnymi członkami byli: państwo Wojtczakowie, Zygmunt Sztuka, pani Kujawa oraz wielu innych rodziców harcerzy i sympatyków „Dwójki”.

W roku 1948 za zarobione przez siebie pieniądze drużyna zakupuje namioty „kanadyjki” z demobilu, z którymi w lipcu wyjeżdża na obóz do Sarbinowa. Obóz ten, był obozem HSP w ramach zgrupowania K.H. Łódź-Północ i stanowił samodzielny podobóz (kom. Czesław Radke). Po obozie następuje zmiana na funkcji drużynowego. W miejsce dh. Czesława Radke prowadzania drużyny podejmuje się dh Mieczysław Wojtczak.

Rok 1949. Latem obóz HSP w Barlinku (pow. Myślibórz). Pomimo docierających do harcerzy różnych niepokojących wieści i oznak, że władze planują „głębokie reformy” w naszym Związku obóz był przygotowany wzorowo. Komendantem był dh Mieczysław Wojtczak, oboźnym F. Paul, kwatermistrzem dh Józef Drzymalek.

„...Obóz ten, tak jak i wszystkie nasze obozy, był prowadzony przez nas samych. Sami prowadziliśmy księgowość i zaopatrzenie, gotowaliśmy, układaliśmy jadłospis. Po powrocie z obozu, jeszcze w trakcie wakacji organizujemy wycieczki do Warszawy i Zakopanego – w zasadzie były to ostatnie imprezy drużyny. Rozpoczęcia roku harcerskiego już nie było! Na pierwszym spotkaniu Rady Drużyny we wrześniu dowiadujemy się, że nie będąc uczniami szkół podstawowych nie możemy być harcerzami! Wiadomość ta była dla nas bardzo przykra i trudno było się z nią pogodzić. Tradycyjne, niedzielne spotkania Rady odbywały się jednak nadal. Spotykaliśmy się prywatnie, trwały gorące dyskusje na temat – co dalej? Na imieninach i rodzinnych uroczystościach rozbrzmiewały harcerskie piosenki, obozowe wspomnienia.

Lata 1950-56 rozproszyły częściowo naszą grupę harcerskich przyjaciół. Służba wojskowa, założenie własnych rodzin, praca zarobkowa i trudności dni codziennych odsunęły trochę nas od siebie. Ale przyjaźń wśród wielu z nas przetrwała do dziś...¹¹”.

¹¹Ze wspomnień dha Januarego Sztuki

Pierwszy bazar zorganizowany przez drużynę po wojnie (1945)

Pierwsze powojenne Przyrzeczenie Harcerskie (1945)

Podczas uroczystości 35-lecia drużyny (1947)

Na szczycie Zamkowej Góry w Szczytnie (Obóz w Bobrownikach koło Kłodzka, 1947)

Senior Dwójki Hipolit Bogacki (Sarbinowo 1948)

Lata 1956 – 2002

Rok 1956. Po sześciu latach na Zjeździe Łódzkim, reaktywuje się Związek Harcerstwa Polskiego. Jak brakowało tego typu organizacji niech świadczy fakt, że wystarczyły dwa słowa „reaktywujemy Dwójkę” i dzięki sieci alarmowej (jeszcze z lat 1945-49) niemal natychmiast ma miejsce pierwsze spotkanie z kierownictwem Szkół nr 8 i 25. Odliczyli się wówczas druhowie: Czesław Radke, Feliks Paul, Józef Drzymalek, Michał Kryszka, St. Figiel, January Sztuka, Z. Stachurski i Hipolit Bogacki. Kierownictwo szkół w osobach pana Czerwika i pani Wedman oraz opiekunki drużyny – Stefanii Skaleckiej, nie miało wątpliwości, że 2 ŁDH im. W. Łukaszińskiego powinna wrócić jak to już miało miejsce w 1945 roku w mury szkół przy ul. Drewnowskiej 88.

Na pierwszą zbiórkę drużyny zorganizowaną w grudniu, jak zwykle w niedzielę, poza kadra i kierownictwem szkół zjawili się około 80-ciu chłopców chętnych do wstąpienia w szeregi ZHP. Na zbiórce dużo o 2 ŁDH-rzy opowiadał Hipolit Bogacki (jeden z najstarszych harcerzy „Dwójki”) i p. Czerwik. Każdemu z nowo powstałych zastępów przydzielono opiekuna z kadry (w/w druhowie). Na spotkaniach z kierownictwem szkół i komitetami rodzicielskimi zaplanowano imprezy, z których dochód miał być przeznaczony na obóz drużyny w 1957r. Te śmiałe posunięcia organizacyjne w czasie reaktywowania się naszego Związku zyskały niemały podziw i uznanie w K.Ch.

Gromadzono sprzęt, pieniądze i zaopatrzenie na przyszły obóz. Należało również przygotować młodszych harcerzy do warunków obozowych. Problem ten rozwiązał tradycyjny biwak drużyny w okresie Zielonych Świątek w Żakowicach k/Koluszek. Rozkład dnia na biwaku był analogiczny jak na normalnym obozie: apele, warty, służby, gotowanie posiłków, cisza poobiednia i nocna itd. . Dla młodych harcerzy było to zupełnie coś nowego – prawdziwa przygoda. W lipcu część młodszych harcerzy wysłano na kurs zastępowych, a w sierpniu – obóz drużyny. Zlokalizowano go w Dąbrowie n/ Czarną. Kadra stanowili: komendant dh January Sztuka, oboźny dh Michał Kryszka, kwatermistrz dh Czesław Radke.

Kadra postawiła sobie dwa główne zadania:

1. Nauczenie harcerzy samodzielności – szkoląc ich w technikach harcerskich.
2. Przygotowania do 45 rocznicy powstania drużyny.

Po powrocie z obozu we wrześniu 1957r. odbyła się uroczystość 45-lecia założenia drużyny. Kluczowym punktem uroczystości było przekazanie przez panią Wojtczak (matkę dh. Mieczysława Wojtczaka – drużynowego z lat 1948/49) przechowywanego przez 8 lat Sztandaru drużyny. Odbłyło się również pierwsze po ośmiu latach Przyrzeczenie Harcerskie,

które odbierał drużynowy 2 ŁDH-rzy z lat 1931 – 1935 dh Józef Makowski.

Na rozpoczęciu roku harcerskiego 1957/58 drużyna występuje w pełnej gali ze Sztandarem, czterema werblami i czterema fanfarami budząc ogólną sensację mieszkańców naszego miasta. 1.XI.1957 r. drużyna organizuje kiermasz świeczek nagrobkowych, a delegacja składa wiązanki kwiatów w Radogoszczu i w lesie zgierskim Okrąglik na grobach pomordowanych harcerzy. Dzień ten wszedł do tradycji 2 ŁDH-rzy, rozszerzony o warty honorowe przy pomniku pomordowanych członków organizacji „Promienistych” na cmentarzu Radogoszcz.

W roku 1959 ma miejsce zawiązanie ścisłego kontaktu z zakładami opiekuńczymi im. J. Marchlewskiego. W warsztatach zakładowych harcerze robią meble do harcówki, skrzynie na sprzęt i metalowe szkielety fotelików i stolików obozowych.

Na obóz drużyna wyjeżdża, w ramach zgrupowania hufca, do Lubiewa, powiat Strzelce Krajeńskie. Nazwa obozu – „Polanie”. W obozie brało udział 50-ciu uczestników. Kadre stanowili: komendant dh January Sztuka, oboźny dh S. Figiel, kwatermistrz Zdzisław Stachurski. Kuchnię zajmowali się przyjaciele naszej drużyny państwo Stachurscy, magazynierem był dh F. Paul. Po powrocie z obozu dalej trwała praca nad umebłowaniem harcówki w ZPB im. J. Marchlewskiego. Ściany izby przystroił obrazami z życia harcerskiego pan Andrzej Gieraga – nauczyciel w 101 SP, obecnie znany artysta malarz.

Na przełomie lat 1959/60 z drużyn 2 ŁDH-rzy im. W. Łukasińskiego, 1 ŁDH-ek im. E. Plater oraz zorganizowanej przez instruktorów „Dwójki” drużyny w szkole przy ul. Wrocławskiej powstaje Szczep „Pasieka”. Szczepowcy dh January Sztuka, drużynowy 2 ŁDH – dh Jerzy Pytlik.

Obóz letni w 1960 roku miał miejsce w Ługach powiat Strzelce Krajeńskie. Kadre stanowili: komendant dh January Sztuka, oboźny dh Michał Kryszka, kwatermistrz dh Z. Stachurski, magazynier dh Stanisław Turała. W nowym roku harcerskim drużynowym „Dwójki” zostaje dh Stanisław Turała, przybocznym dh Jerzy Sobczak.

Latem 1961 roku „Dwójka” wyjeżdża na obóz do Studzienic k/Bytowa. Kadra: komendant dh J. Sztuka, oboźny dh Stanisław Turała, kwatermistrz dh Z. Stachurski, magazynier dh Jerzy Sobczak. We wrześniu 1961 rozpada się Szczep „Pasieka”, ale drużyny działają dalej samodzielnie. Z powodu zmiany miejsca pracy „do cywila” odchodzi dh Sztuka. 2 ŁDH-rzy prowadzi dh Jerzy Sobczak.

Latem 1962 roku „Dwójka” wyjeżdża na obóz do Międzygórza (komendant Feliks Jędrys). Następnego roku, na samodzielny obóz, drużyna jedzie do Ogrodnik komendant dh Jerzy Sobczak.

Z powodu likwidacji zespołu szkół przy ul. Drewnowskiej 88 (SP nr 8, SP nr 25 i XV LO) w 1969r. na trzy lata drużyna przenosi się do SP nr 54 przy ul. Wróbla.

10 czerwca 1972r. rozkazem Komendanta Hufca Łódź – Bałuty „Promienistych” dha Mariana Kierczuka – 2 ŁDH im. W. Łukasieńskiego została przeniesiona do 184 Szkoły. Dwójkę obejmuje dh Zbigniew Rogulski. W dniu tym ma miejsce uroczyste przekazanie sztandaru drużyny. Kadre stanowili druhowie:

drużynowy: Zbigniew Rogulski

przybocznicy: Zbigniew Olejniczak, Janusz Józwiak, Leszek Tokarski

zastępowi: Adam Bielak, Z. Pantukiewicz, Krzysztof Mikołajczyk, Sławomir Santy, Marek Muchowicz, W. Sawicki

Od tego czasu przez 14 lat działalność drużyny związana jest z murami 184 SP im. L. Waryńskiego przy ul. Wielkopolskiej 70/72.

17 grudnia 1972 roku drużyna obchodzi swoje 60-cio lecie. Komendant hufca – hm Elżbieta Wójcikowska – Ociepa w okolicznościowym rozkazie podkreśla zasługi drużyny w wychowaniu młodzieży na Bałutach. I tym razem na zbiorce kilku pokoleń odlicza się wielu wychowanków „Dwójki” – między innymi: byli drużynowi: Bogumił Gontarski /1916 – 1918/, Eligiusz Olbromski /1926-29/, Bolesław Papuziński /1929-30/, Marian Pietrzycki /1935-39/, Kazimierz Kałużny /1939/, Czesław Radke /1945-48/, January Sztuka /1956-62/ oraz Hipolit Bogacki, Czesław Szymczykiewicz, Bogdan Gildner, Władysław Wall, Kazimierz Załęcki, Leonard Tarkowski, Stanisław Kuc, M. Olejniczak, Michał Kryszka i wielu innych. Udekorowali oni Sztandar Drużyny ufundowaną przez siebie wstęgą pamiątkową z treścią: „1912–1972 WYCHOWANKOWIE 2 ŁDH IM. W. ŁUKASIEŃSKIEGO”. Kilku harcerzy złożyło Przyniesienie Harcerskie na historyczny Sztandar Drużyny. Przyniesienie odebrał hm. Marian Kierczuk. Po części oficjalnej dzielono się wspomnieniami przy okolicznościowej wystawie pamiątek. Stare kroniki drużyny były z rozrzewnieniem oglądane i komentowane przez najstarszych wychowanków, wspólnie śpiewano przy tradycyjnym kominku.

Latem 1973r. drużyna wyjeżdża wraz z 67 ŁDH-ek na obóz do Świętoustcia k/Międzywodzia. Na przełomie 1973/74 r. drużyna zdobywa II miejsce na Festiwalu Piosenki Harcerskiej Hufca Łódź Bałuty „Promienistych”.

Pierwszy samodzielny obóz drużyny po przeprowadzce miał miejsca w lipcu 1974r. w Świętoustciu. Kadre obozu stanowili: komendant Zbigniew Rogulski, obożny Sławomir Ruda, gospodarz Zbigniew Polakowski. We wrześniu 1974r. ma miejsce piękne wyróżnienie za dotychczasową pracę – rozkazem GK ZHP nadany zostaje 2 ŁDH-rzy tytuł Drużyny Sztandarowej. W kolejnym Festiwalu Piosenki Harcerskiej drużyna zajmuje I miejsce.

hm. Józef Makowski odbiera Przyrzeczenie (1957)

Powrót Sztandaru do drużyny (1957)

2 ŁDH na zbiórce Chorągwi Łódzkiej na Placu Zwycięstwa (1958)

Hm. Aleksander Kamiński odbiera Przyrzeczenie w 17 ŁDH (1958) – sztandar 2 ŁDH był sztandarem hufca do 30.4.1960

Rok 1975. W czerwcu dh Z. Rogulski obejmuje funkcję szczepego, a na drużynowego Rada wybiera dh. Sławomira Santego. Na obóz „Dwójka” wyjeżdża znów do Świętouscia. Jest to najładniejsze wówczas miejsce obozowania harcerzy z Bałut, położone na zalesionych wydmach wyspy Wolin. Kadre obozu stanowili: komendant Zbigniew Rogulski, oboźny Janusz Józwiak, gospodarz J. Olejniczak, instruktor programowy K. Olejniczak. Po obozie, po raz drugi przyznany zostaje naszej drużynie tytuł Drużyny Sztandarowej i ponownie przez rok „Dwójka” pełniła obowiązki drużyny reprezentacyjnej hufca. We wrześniu drużyna rozpoczyna pracę śródroczną z następującą kadra: drużynowym jest dh Sławomir Santy, przybocznymi zostali mianowani druhowie Maciej Lewik i Krzysztof Mikołajczyk. Na festiwalu piosenki znowu pierwsze miejsce.

W ramach Harcerskiej Akcji Letniej w 1976 roku harcerze 2 ŁDH biorą udział w dwóch obozach, w lipcu – Świętousć – obóz szkoleniowy zorganizowany z myślą o mającej powstać w strukturze drużyny orkiestrze dętej i w sierpniu – Przewóz k/Studziennic – obóz drużyny. Na obu obozach komendantem był dh Z. Rogulski. Po obozie po raz trzeci wręczono drużynie dyplom nadania tytułu Drużyny Sztandarowej. Następuje również zmiana na funkcji drużynowego. Prowadzenia 2 ŁDH podejmuje się dh Sławomir Kacperski, przybocznymi zostają dh W. Ostrowski, dh Krzysztof Tarpiłowski.

W lipcu 1977r. kolejny obóz samodzielny drużyny i kolejny raz w ulubionym przez harcerzy Świętousciu. Kadra to: komendant dh Sławomir Santy, oboźny Krzysztof Mikołajczyk, gospodarz Janusz Malesza, inst. progr. Sławek Kacperski. Jesienią odchodzi do wojska dh Z. Rogulski. Następuje pewien regres w pracy drużyny. Ale mimo trudności kadrowych (duża część harcerzy starszych odchodzi z drużyny), „Dwójka” wyjeżdża wraz z drużyną żeńską naszego szczeptu na obóz do Jamienka k/Tuczna. Komendantem był dh S. Santy. Po obozie następuje zmiana na funkcji drużynowego. Przez pewien czas drużynę prowadzi dh Andrzej Boczek, potem dh Tomasz Kajkowski. Powstaje problem lokalowy. Harcówka ma najlepszą akustykę w szkole i orkiestra niemal codziennie w niej ćwiczy – co koliduje ze zbiórkami harcerzy. Problem ten prześladowuje drużynę aż do 1986r. Orkiestra w międzyczasie stała się szkolną i na niej skupiła się pomoc szkoły. Mimo trudności obóz szczeptu jednak zorganizowano. Miał on miejsce w Przewozie k/Studziennic w lipcu 1979r. We wrześniu po 3-letniej nieobecności spowodowanej służbą wojskową wraca w szeregi drużyny dh Zbigniew Rogulski. Obejmuje on funkcję drużynowego, przybocznymi zostają druhowie: Tomasz Kajkowski, Ryszard Wilczyński i Dariusz Michalski. Drużyna łapie drugi oddech.

Na obóz do Świątoustcia w 1980r. jedzie 48 członków „Dwójki”, wraz z nimi i harcerkami z drużyny żeńskiej obozuje 30 pionierów z Bułgarii. Pionierzy byli zachwyceni puszczańskim życiem harcerzy. Nawiązały się przyjaźnie, które dzięki listom przetrwały jeszcze długo po wakacjach. W nowy rok harcerski 2 ŁDH startuje z następującą kadrą: drużynowy Zbigniew Rogulski, przyboczni: Tomasz Kajkowski i Tomasz Kauc.

W lipcu 1981r. obóz szczepu w Jamienku – komendant dh Zbigniew Rogulski. Od września 1981r. drużyna dysponuje zorganizowaną przez siebie stałą baza biwakową w szkole w Jedliczach k/Grotnik. Przeniesiono tam część sprzętu drużyny. Baza ta służyła harcerzom naszego szczepu przez dwa lata za miejsce na 2-dniowe wycieczki do lasu i zbiórki wyjazdowe.

W 1982 roku „Dwójka” wyjeżdża na obóz do Gościmia – wspaniały teren na skraju Puszczy Noteckiej. Komendant dh Zbigniew Rogulski, oboźny dh Tomasz Kajkowski, gospodarz dh Tomasz Kauc. W nowym roku harcerskim z nie zmienioną kadrą udało się wygrać Festiwal Piosenki Harcerskiej /hufcowy/ i zorganizować wraz ze Szczepem przy SP nr 17 zimowisko w Łabowej w Beskidzie Sądeckim (luty 1983r.), którego komendantem był dh Z. Rogulski.

Obóz letni – Jamienko – sierpień 1983r. jest obozem Szczepu. Kadre stanowili: komendant Zbigniew Rogulski, oboźny Tomasz Kauc, gospodarz Tomasz Kajkowski, instruktor programowy Monika Antczak. Po obozie reprezentacja piłkarska drużyny wygrywa Turniej o Puchar Komendanta Hufca i zdobywa puchar przechodni, który przez pięć lat nie opuścił harcówki „Dwójki”.

Należy wspomnieć, że drużyna cały czas pomnaża swój majątek. Co roku przeprowadzane są akcje zbiórki surowców wtórnych, z których na wyróżnienie zasługuje sprzedaż złomu z Zakładu „Centrostal”. Zakład pozbył się zbędnego złomu, a nam do funduszy doszła kwota, którą wykorzystaliśmy na zakup sprzętu i powiększenie naszej biblioteki harcerskiej. Harcerze naszej drużyny pracowali również przy zbiorze żołądźci w Grotnikach, na potrzeby łódzkiego ZOO.

W roku 1984 na obóz letni drużyna wyjeżdża znowu do Jamienka. Kadre stanowili: komendant dh Zbigniew Rogulski, oboźny Tomasz Kauc, gospodarz Jarosław Kozłowski, instr. progr. Monika Antczak.

We wrześniu 1984 roku następuje zmiana na funkcji drużynowego. Z powodu zmiany miejsca pracy odchodzi „do cywila” dh Zbigniew Rogulski. Drużynowym zostaje dh Tomasz Kajkowski, przybocznymi druhowie: Andrzej Stępień i Sławomir Purgał. W październiku zadania Alertu Naczelnika ZHP „Walczyć o pokój i szczęście ludzi” 2 ŁDH-rzy wykonuje wzorowo za co dostaje specjalne podziękowanie z K.Ch. Wiosną 1985 r. „Dwójka” zdobywa I miejsce w Harcerskim Biegu Terenowym organizowanym przez K.H. Również na Jubileuszowym 25 Złazie

Hufca Łódź-Bałuty Promienistych (Psary) pokazuje się z jak najlepszej strony. Komenda Złazu oceniała postawę i aktywność drużyn w trakcie Złazu i „Dwójka” wygrała – otrzymaliśmy w nagrodę namiot.

Latem 1985r. harcerze „Dwójki” brali udział w dwóch obozach. W nagrodę za całoroczną pracę K.H. przyznaje 2 ŁDH-rzy 10 miejsc na obozie w Sayda (NRD). Wyjeżdżają tam w lipcu. Komendantem był dh Tomasz Kajkowski. Drugim obozem był obóz drużyny w ”nieśmiertelnym” Jamienu. Z powodu młodej kadry zaproszono do Komendy dwie instruktorki z naszego Szczepu. A oto kadra: komendant Małgorzata Budynek, oboźny T. Kajkowski, gospodarz Tomasz Kauc, instruktor programowy Monika Antczak. Teren obozowania, który harcerze już dokładnie znali, odkryli jakby na nowo dzięki trzydniowemu biwakowi w Strzalinach – miejscowości położonej na głównej linii umocnień Wału Pomorskiego.

We wrześniu 1985r. kolejny rok harcerski 2 ŁDH-rzy rozpoczyna z następującą kadra: drużynowy Tomasz Kajkowski, przyboczni: Arkadiusz Krupa i Dariusz Stępień. W tym roku, po raz drugi, zdobyliśmy Puchar Komendanta Hufca w piłce nożnej. W październiku wyjeżdżamy na 3-dniowy biwak Szczepu do Spały, w 50 rocznicę Złotu ZHP (1935r). Zwiedzaliśmy tereny złotowe, umocnienia niemieckie w Konewce, rezerwat przyrody. W lutym 1986 r. „Dwójka” wygrywa Hufcowy Festiwal Piosenki. Wiosną 1986 r. patrol w składzie: dh Andrzej Wiktorowicz, dh Piotr Marciniak, dh Piotr Kaczorowski i dh Andrzej Zawiasa wygrywa Manewry Techniczno-Obronne Hufca i eliminacje chorągwiane MTO. Na zawodach strefowych we Włocławku chłopcy zajmują IV miejsce. W maju HBT-a i powtórzyliśmy sukces sprzed roku – I miejsce w Hufcu. W roku 1986, po 9 letniej przerwie, 2 ŁDH-rzy zostaje Drużyną Sztandarową i w czerwcu bierze udział w V Zlocie Drużyn Sztandarowych Chorągwi Łódzkiej w Łdzaniu. Jako nowicjusze w tego typu imprezie i tak wypadliśmy dobrze – zajęliśmy 4 miejsce w Chorągwi Łódzkiej.

W 1986 r. letni obóz ma miejsce w Przewozie k/Studzienic. Komendantem był dh Tomasz Kajkowski, oboźnym dh Tomasz Kauc, gospodarzem dh Dariusz Stępień, instr. progr. dh Arkadiusz Krupa i Dariusz Gwiazdziński.

Po obozie sprawdza się do tej pory tylko nieśmiało przebąkiwana wiadomość, że 184 SP przenosi się na osiedle Radogoszcz Wschód. Na Radzie Drużyny postawiono problem: czy pozostać nadal w 184 SP i co za tym idzie zerwać ze środowiskiem osiedla, na którym „Dwójka” działała już od 15 lat, czy też przenieść się do sąsiedniej 56 SP i pozostać na naszym osiedlu. Jednogłośnie zdecydowano się na przenosiny do 56 SP im. B. Czecha przy ul. Turowskiej 10. Harcerze spotykali się z bardzo życzliwym podejściem dyrekcji szkoły w osobie p. Kazimierza Krawczyka. Decyzję Rady Drużyny potwierdza Komenda Hufca

odpowiednim rozkazem. W roku harcerskim 1986/87 zorganizowaliśmy 3-dniowy biwak Szczepu do Spały i zdobyliśmy II miejsce na festiwalu piosenki. W październiku drużyna bierze udział w nagraniu ścieżki dźwiękowej do filmu o harcerzach pt. „Czarne Stopy” – na motywach powieści S. Szmaglewskiej. Pieniądze uzyskane za tę pracę, która okazała się wspaniałą frajdą dla harcerzy, wzbogacają konto drużyny. Wiosną dwa patrole startują w MTO zajmując II i III miejsce. Idą pełną parą przygotowania do uroczystości 75-lecia założenia 2 ŁDH-rzy. W maju odremontowano harcówkę (otwarcie na 70-lecie 56 SP – 29.V.87r.).

W 1987 roku, na obóz Szczepu „Dwójka” wyjeżdża do Grotowa k/Drezdenka. Kadre stanowili: komendant dh Tomasz Kajkowski, oboźny dh Tomasz Kauc, gospodarz dh Andrzej Wiktorowicz, instr. progr. dh Dariusz Gwiaździński i drużna Anna Adamska. W trakcie obozu, na 2-dniowym biwaku, odwiedzamy Gościm – miejsce gdzie obozowaliśmy w 1982 roku. Należy zwrócić uwagę, że na obozach od roku 1985 stawiano szczególnie nacisk na pionierkę i wystrój obozu. Harcerze pobierają z magazynu tylko namioty – resztę tj. prycze, regały, stoliki, itp. budują sami z tego „co im las daje”.

Po obozie Kadre drużyny stanowili: drużynowy dh Tomasz Kajkowski, przybocznicy dh Piotr Kaczorowski, dh Tomasz Lasota i dh Rafał Rybiński. Cały wysiłek drużyny skoncentrowany jest na organizacji uroczystości i imprezach towarzyszących z okazji 75 rocznicy powstania drużyny. Wydano okolicznościowe odznaki i plakietki, zebrano materiały historyczne i wydano broszurę pt.: „Historia 2 ŁDH-rzy”, wydrukowano zaproszenia. Niezastąpione mamy harcerzy upiekły ciasta i zorganizowały poczęstunek dla gości...

11 grudnia 1987 roku o godz. 17⁰⁰ rozpoczęła się uroczysta zbiórka z okazji 75-cio lecia 2 Łódzkiej Drużyny Harcerzy im. Waleriana Łukasińskiego. Było to pierwsze po 15-latach tak liczne spotkanie drużyny z jej wychowankami! Po wkroczeniu pocztów sztandarowych „Dwójki”, Hufca Łódź – Bałuty „Promieniści” i zaprzyjaźnionych drużyn, drużynowy Tomasz Kajkowski phm. przyjął meldunek poprzednich drużynowych 2 ŁDH-rzy, którzy wraz z kilkoma pokoleniami wychowanków drużyny byli honorowymi gośćmi obchodów. Okolicznościową gawędę wygłosił druh Marian Kierczuk hm. (były komendant Hufca Łódź – Bałuty). Po części artystycznej, w której obok harcerzy „Dwójki” wystąpiły również harcerki i zuchy Szczepu przy 56 SP – wszystkich gości zaproszono na poczęstunek przygotowany przez niezastąpione mamy. W korytarzu szkoły wystawiono gabloty z eksponatami okolicznościowej wystawy zdjęć, kronik i pamiątek drużyny. Wspomnieniom i wzruszeniom nie było końca...

Obchody uświetniła obecność licznej grupy instruktorów Komendy Chorągwi i Komendy Hufca, na czele z Komendantami, a także przedstawiciele władz dzielnicy Łódź Bałuty oraz bardzo liczni przyjaciele drużyny.

Obóz letni, 1988 roku, w Przewozie był obozem Szczepu. Kadre stanowili: Komendant – Tomasz Kajkowski, oboźny – Anna Adamska, gospodarz – Arkadiusz Krupa, instruktor programowy – Monika Miązek. Na tym obozie, na uroczystym ognisku drużyna Tomasz Kajkowski przekazuje prowadzenie drużyny druhowi Rafałowi Rybińskiemu.

We wrześniu drużyna rozpoczęła nowy rok pracy. Radę drużyny stanowili: Rafał Rybiński – drużynowy. Przybocznymi zostali Tomasz Lasota i Piotr Kaczorowski. W maju '89 odbył się w Treście k. Tomaszowa XXIX Zjazd Hufca, nie mogło tam zabraknąć także naszej drużyny.

Na kolejny obóz letni szczepu w 1989 roku pojechaliśmy znów do Przewozu. Kadre stanowili: Komendant – Anna Adamska, oboźny – Rafał Rybiński, gospodarz – Arkadiusz Krupa, instruktorzy programowi – Monika Miązek i Tomasz Lasota. To właśnie na tym obozie cała kadra wspólnie postanowiła, że przyszły letni wyjazd zorganizujemy sami. Tak narodziła się idea pierwszego po wielu, wielu latach przerwy samodzielnego obozu szczepu.

Łatwo pomyśleć, trudniej zrobić. Do tej pory namioty, kuchnię, czy transport zapewniał nam hufiec. Teraz trzeba było zorganizować to samemu, a to kosztuje. Dlatego już po powrocie we wrześniu zaczęliśmy przygotowania do przyszłorocznego wyjazdu. Podczas listopadowej akcji „Znicz” nie wystarczyło już samo sprzedawanie lampek, dlatego przygotowaliśmy stroiki. Zysk przekroczył nasze najśmielsze oczekiwania. Dzięki temu kupiliśmy dwa czteroosobowe namioty. Akcją „stroikową” powtórzyliśmy jeszcze na Boże Narodzenie. Za zarobione pieniądze udało nam się skompletować sprzęt kwatermistrzowski. Rok zakończyliśmy uroczystą wigilijną zbiórką. Już wtedy wiedzieliśmy, że wszystko wskazuje na to, że uda się latem wyjechać. Nowy rok to praca nad budżetem obozu. Dla mniej zamożnych harcerzy udało nam się uzyskać wsparcie finansowe z Opieki Społecznej oraz Komendy Chorągwi. Załatwiliśmy zniżkę na przejazd PKP. Kadra obozu zrezygnowała z wynagrodzenia – standardowego w przypadku obozów na zgrupowaniach hufca. Po stworzeniu i zatwierdzeniu przez Komendę Chorągwi Łódzkiej planu pracy i budżetu obozu byliśmy gotowi do wyjazdu.

Tak też się stało. Pierwszy, od dłuższego czasu, samodzielny obóz szczepu stał się faktem. Latem 1990 roku dotarliśmy do Ogrodnik. Zagospodarowaliśmy się nad malowniczym jeziorem tuż obok dworku, w którym wychował się Czesław Miłosz. Kadre stanowili: komendant – Anna Adamska, oboźny – Rafał Rybiński, gospodarze – Arkadiusz Krupa, Tomasz Lasota, instruktorzy programowi – Monika Miązek, Katarzyna

Krajewska. Po kilku dniach pobytu już wiedzieliśmy, że dopóki starczy sił zrobimy wszystko aby samodzielne obozy organizować co roku. Skończyła się era „dużej kanapki z małym plasterkiem konserwy «Turystycznej»”, postanowiliśmy nie jeść też nieśmiertelnego na zgrupowaniach – dżemu. Mimo, że zaopatrzenie organizowały tylko dwie osoby bez własnego transportu, to wyżywienie było – jak mówili młodzi harcerze – wręcz wzorowe. Podczas obozu poznaliśmy historię i współczesność pogranicza polsko-litewskiego. Zwiedziliśmy Sejny, Augustów, Suwałki. Byliśmy na terenach Puszczy Augustowskiej, gdzie nie zapuszczają się nawet tubylcy. Obejrzeliliśmy cerkwie, synagogi, zabytkowe kościoły katolickie – ślady wielonarodowościowej kultury pogranicza.

Już w trakcie trwania obóz w Ogrodnikach odbił się szerokim echem w środowisku harcerskim. Po powrocie, między innymi na podstawie ustnych i pisemnych podziękowań rodziców został okrzyknięty obozem roku w Hufcu Łódź-Bałuty „Promienistych”.

We wrześniu 1990, wspominając Ogrodniki, wyjeżdżamy na biwak szczepu do Drzewicy. To właśnie tam zdecydowaliśmy dokąd pojedziemy na kolejny samodzielny obóz i zaplanowaliśmy przygotowania. Znacznie poprawiliśmy dochodowość akcji znicz. Sami wyprodukowaliśmy lampki. Dzięki temu zyskowność sięgnęła 90 procent. Dokupiliśmy dwa namioty. Oprócz przygotowań do obozu prowadziliśmy normalną pracę harcerską. Wygraliśmy całoroczny Turniej Drużyn Harcerskich Hufca Łódź-Bałuty. Obejmował on cykl konkursów: jesienią – konkurs balonowy, latawcowy, manewry techniczno-obronne hufca; zimą – konkurs piosenki harcerskiej i turystycznej; wiosną – turniej piłki nożnej, turniej historii harcerstwa, bieg na orientację i itp.

Latem 1991r. wyjechaliśmy na kolejny samodzielny obóz do Jastrowia. Obóz nazwaliśmy „Pasieka”. Ze względu na dużą ilość sprzętu kwaterymistrzowskiego musieliśmy wynająć autokar. Dzięki temu nasi zaopatrzeniowcy mogli zabrać ze sobą rower wraz z wózkiem, które znacznie usprawniły dowóz żywności. Zabraliśmy również 10-osobowy namiot, który podczas deszczu doskonale służył nam jako świetlica. Czegoś takiego właśnie brakowało nam w Ogrodnikach. Obóz prowadzili Małgorzata Gawron i Rafał Rybiński. W trakcie obozu w konkursie na miejsce przyszłorocznych wakacji wygrywa pomysł miejscowości nadmorskiej.

W 1991 roku drużynę przejmuje dh Maciej Warcholiński. Dotychczasowy drużynowy Rafał Rybiński przejmuje obowiązki komendanta szczepu. W tym samym roku po odejściu dyrektora Krawczyka drużyna traci harcówkę, która zostaje przerobiona na salkę katechetyczną. Od tego momentu zbiórki odbywają się na korytarzach i ewentualnie w sali udostępnianej tylko na czas zbiórki. Intensywne działania prowadzone

zarówno przez kadrę drużyny i szczerpu oraz przez Komendę Hufca, mające na celu doprowadzenie do odzyskania harcówki, nie przynoszą żadnych rezultatów. Brak własnej izby odbija się wyraźnie w działalności drużyny.

Pomimo problemów lokalowych na kolejny samodzielny obóz w 1992 roku do Świętoustcia wyjeżdża 24 harcerzy. Zwiedzamy Szczecin, Międzyzdroje, Świnoujście, Woliński Park Narodowy z rezerwatem żubrów, jesteśmy na koncercie organowym w Kamieniu Pomorskim. Płyniemy statkiem wycieczkowym w morze. Wieczorami kibicujemy polskiej reprezentacji w piłce nożnej na olimpiadzie w Barcelonie. Największą atrakcją jest jednak obcowanie z Bałtykiem.

We wrześniu 1992 roku drużynowym zostaje dh Dariusz Gołąb. Mimo trudności drużyna co rok wyjeżdża na obozy. W 1994r., podczas obozu w Kujanie zastęp starszoharcerski udaje się na nocny rajd, którego celem jest dotarcie do Jastrowia, miejsca obozowania drużyny trzy lata wcześniej.

W 1996 roku drużyna, wraz ze szczerpem rozszerza swoją działalność na pobliską 47 SP. Mimo ciągłego braku izby harcerskiej działalność drużyny nie słabnie. W 1997r. na złazie hufca w Mogilnie zajmuje ona drugie miejsce. W tym samym roku drużyna bierze udział w teleturnieju „Globus”, zajmując w nim drugie miejsce. Na obóz latem 1997r. Drużyna wyjeżdża do Przewozu, gdzie tworzy podobóz wspólnie ze Szczerpem im. Gen. Tadeusza Kutrzeby. Już wtedy rozpoczynają się przygotowania do uroczystości 85-lecia. Po obozie zastęp starszoharcerski drużyny wyjeżdża na południe Polski w ramach akcji pomocy powodziannom. Chłopcy pomagają usuwać zniszczenia spowodowane przez powódź stulecia na Dolnym Śląsku.

W grudniu 1997r. – uroczystość 85-lecia 2ŁDH-rzy. W siedzibie Komendy Hufca odbyła się okolicznościowa zbiórka drużyny – kolejne spotkanie kilku pokoleń wychowanków drużyny.

W 1998 r. drużyna obozuje w miejscowości Kujan na Wale Pomorskim. Komendantem jest Krzysztof Ślązak.

Patrząc na przebytą drogę drużyny należy podkreślić systematyczną organizację biwaków drużyny i szczerpu. Co najmniej raz w roku, a bywało i kilkakrotnie, organizowano biwaki w okolicach Łodzi. I tak w 1997r. – Pawlikowice k/Pabianic i Rąbień k/Aleksandrowa Łódzkiego, w 1998r. – Tomaszów Mazowiecki, 1999r. – Biskupice k/Płocka, 2000r. – Zduńska Wola, 2001r. – Grotniki, 2002r. – Justynów.

Działalność 2 Łódzkiej Drużyny Harcerzy jest związana z istniejącym w różnych okresach szczerpem „Pasięka”. We wrześniu 1959 r. Komenda Hufca powołuje Szczęp „Pasięka” do którego zostają włączone następujące drużyny: 2 ŁDH-rzy im. W. Łukasieńskiego, 1 ŁDH-ek im. E. Plater, próbna ŁDH-rzy przy 101 SP. Szczepowym mianowano dha Januarego

Sztukę. Na początku roku harcerskiego 1961-62 Szczęp „Pasięka” przestaje istnieć. Powtórnie Szczęp zostaje powołany w 1975 r. a funkcję szczeniowego obejmuje dh Zbigniew Rogulski. Funkcję szczeniowych pełnili jeszcze druhowie Sławomir Santy, Tomasz Kajkowski, Rafał Rybiński, Maciej Dęms.

W 2002 roku do Szczępu „Pasięka” należą 2 Łódzka Drużyna Harcerzy im. W. Łukasińskiego – drużynowym jest dh Paweł Szerypo, 22 Łódzka Drużyna Harcerzy „Warta” – drużynowa dh. Justyna Chałubińska, Próbną Łódzka Gromada Zuchów – dh. Emilia Piesowicz. Okres ostatnich kilku lat jest bardzo niesprzyjający drużynie. Mimo wysiłków drużynowych i szczeniowego stan drużyny nie może osiągnąć 21 osób z 1999r. (arkusz Spisu Harcerskiego). W latach 2001-2002 około 15 harcerzy należy do drużyny. Liczymy, że w końcu 2002 roku – w dniu uroczystości 90-lecia – liczba ta zwiększy się powyżej dwudziestu.

Dnia 13 grudnia 2001 roku został powołany Zespół Programowo – Organizacyjny dla przygotowania obchodów 90-lecia 2 ŁDH-rzy im. Waleriana Łukasińskiego.

Znaczki okolicznościowe na 60-cio i 75-lecie drużyny

Zaproszenie na uroczystość obchodów 75-lecia drużyny

Goście zaproszeni na uroczystość 75-lecia drużyny (1987)

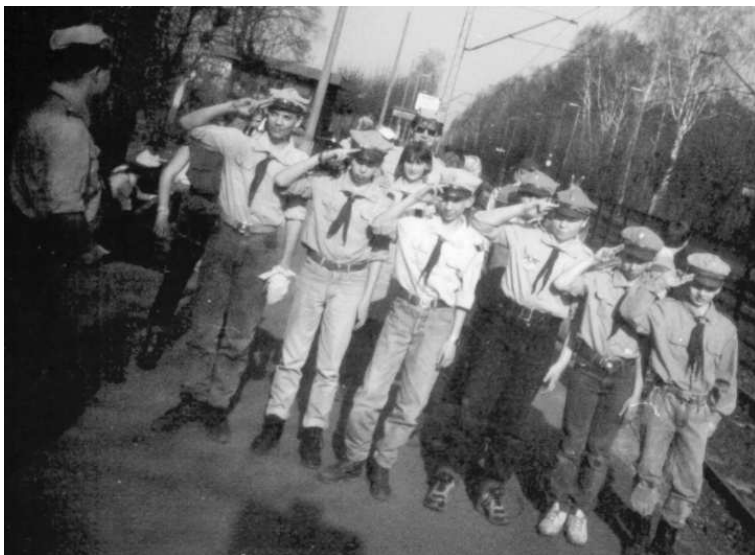
Na samodzielnym obozie w Jastrowiu (1991)

Zastęp starszoharcerski „Żubry” (1992)

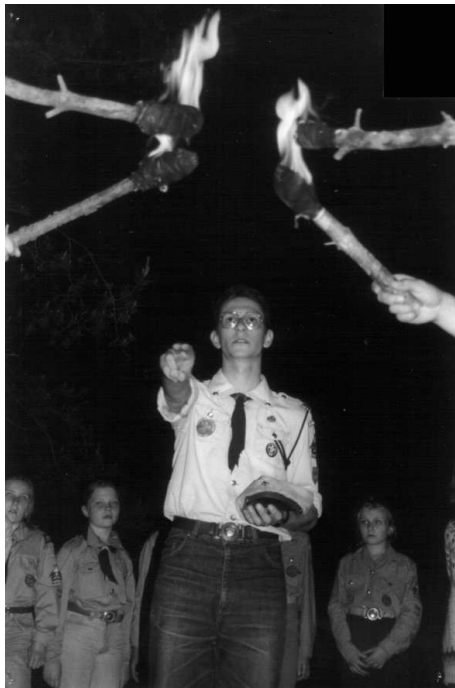
Sztandar 2 ŁDH na uroczystości ku czci poległych harcerzy (3 września 1993)

Na biwaku Szczepu w Różyca (1996)

Drużynowy Krzysztof Ślęzak i przyboczny Konrad Kamiński podczas apelu na dworcu

Zobowiązanie instruktorskie drużynowego Krzysztofa Ślązaka (1997)

Drużynowi 2 ŁDH

Mimo odległych czasów i braku źródeł archiwalnych (dotyczy to w szczególności lat 1912–1926) udało się ustalić większość nazwisk drużynowych 2 ŁDH-rzy, a także lokalizację obozów i ich komendantów.

1912	Jerzy Szletyński (?), Tadeusz Kalusiński (?)
1915	Henryk Kozanecki (?), Edward Arnekker (?), Antoni Naveux (?)
1916 – 1918	Bogumił Gontarski
1919	Kazimierz Urbański
1924 – 1925	Kazimierz Tomaszewski
1926	Piotr Kowalski, Marian Zrobkiewicz
1926 – 1929	Eligiusz Olbromski
1929	Bolesław Papuziński
1930	Kiliański, Tadeusz Starczewski
1931	Bogdan Kapela
1931 – 1935	Józef Makowski
1935 – 1939	Marian Pietrzycki
1939	Kazimierz Kałużny
1939 – 1945	<i>II Wojna Światowa</i>
1945 – 1948	Czesław Radke
1948 – 1949	Mieczysław Wojtczak
1956 – 1959	January Sztuka
1959 – 1960	Jerzy Pytlik
1961 – 1962	Stanisław Turała
1962 – 1964	Jerzy Sobczak
1972 – 1975	Zbigniew Rogulski
1975 – 1976	Sławomir Santy
1976 – 1978	Sławomir Kacperski
1979 – 1984	Zbigniew Rogulski
1984 – 1988	Tomasz Kajkowski
1988 – 1991	Rafał Rybiński
1991 – 1992	Maciej Warcholiński
1992 – 1994	Dariusz Gołąb
1994 – 1999	Krzysztof Ślązak
1999 – 2002	Konrad Prądyński
2002 –	Paweł Szerypo

Obozy 2 ŁDH

Rok	Miejscowość	Komendant
1917	Kolonie harcerskie w Leśmierzu – <i>prace na roli, dożywianie</i>	Bogumił Gontarski <i>(prawdopodobnie)</i>
1925	Jarantowice k/Włocławka – <i>ok. 50</i> <i>harcerzy, wspólnie z ŁDH im. J. Wi-</i> <i>śniowieckiego</i>	Kazimierz Tomaszewski
1926	Gosławice k/Konina – <i>wspólnie</i> <i>z ŁDH im. St. Staszica, ok. 25 har-</i> <i>cerzy z 2 ŁDH</i>	Marian Zrobkiewicz
1927	Choceń – <i>wspólnie z ŁDH im. J. So-</i> <i>bieskiego, ok. 40 osób</i>	Bolesław Papuzinski
1928	Stępowka Wola k/Zychlina – <i>ok. 50</i> <i>harcerzy, wycieczka na trasie Płock-</i> <i>Warszawa</i>	Eligiusz Olbromski
1929	Jarantowice k/Włocławka – <i>ok. 30</i> <i>harcerzy</i>	Bolesław Papuzinski
1933	Udział drużyny w Zlocie Chorągwi Łódzkiej w Osinach k/Główna	Tadeusz Płoszajski
1934	Obóz wędrowny po Wybrzeżu.	Marian Pietrzycki
1935	Przedzłotowy obóz w Dobieszko- wie, Udział w Jubileuszowym Zlocie ZHP w Spale	Tadeusz Płoszajski
1937	Małogoszcz w Górach Świątkrzy- skich – <i>zgrupowanie Bałut, 2, 13, 16,</i> <i>31 i 32 ŁDH-rzy</i>	Marian Pietrzycki
1938	Berezów na Huculszczyźnie	Marian Pietrzycki
1939	Nad Pilicą k/Niebieskich Źródeł	Marian Pietrzycki
1945	Złot na Polach Grunwaldu	Czesław Radke
1946	Złot w Szczecinie	Czesław Radke
1947	Bobrowniki k/Dusznik – <i>obóz HSP</i>	Czesław Radke
1948	Sarbinowo - obóz HSP	Czesław Radke
1949	Barlinek k/Myśluborza - <i>obóz HSP</i>	Mieczysław Wojtczak
1957	Dąbrowa n/Czarną	January Sztuka
1958	Leginy - obóz łączony	Bogdan Batorowicz
1959	Lubiewo - pow. Strzelce Krajeńskie	January Sztuka
1960	Ługi - pow. Strzelce Krajeńskie	January Sztuka
1961	Studzienice k/Bytowa	January Sztuka
1962	Międzygórze - obóz łączony	Feliks Jędryś
1963	Ogrodniki	Jerzy Sobczak

Rok	Miejscowość	Komendant
1974	Świętouść (Wolin)	Zbigniew Rogulski
1975	Świętouść (Wolin)	Zbigniew Rogulski
1976	Świętouść (Wolin) Przewóz k/Studzienic	Zbigniew Rogulski Zbigniew Rogulski
1977	Świętouść (Wolin)	Sławomir Santy
1978	Jamienko k/Tuczna - <i>obóz Szczepu</i>	Sławomir Santy
1979	Przewóz - <i>obóz Szczepu</i>	Małgorzata Kajkowska
1980	Świętouść (Wolin) - <i>obóz Szczepu</i>	Zbigniew Rogulski
1981	Jamienko - <i>obóz Szczepu</i>	Zbigniew Rogulski
1982	Gościm k/Drezdenka - <i>obóz Drużyny</i>	Zbigniew Rogulski
1983	Jamienko - <i>obóz Szczepu</i>	Zbigniew Rogulski
1984	Jamienko - <i>obóz Szczepu</i>	Zbigniew Rogulski
1985	Sayda (Niemcy)	Tomasz Kajkowski
1985	Jamienko - <i>obóz Drużyny</i>	Małgorzata Budynek
1986	Przewóz - <i>obóz Szczepu</i>	Tomasz Kajkowski
1987	Grotów k/Drezdenka - <i>obóz Szczepu</i>	Tomasz Kajkowski
1988	Przewóz - <i>obóz Szczepu</i>	Tomasz Kajkowski
1989	Przewóz - <i>obóz Szczepu</i>	Rafał Rybiński
1990	Ogrodniki - <i>samodzielny obóz Szczepu</i>	Anna Adamska
1991	Jastrowie - <i>samodzielny obóz Szczepu</i>	Małgorzata Gawron
1992	Wędrowny po wyspie Wolin	Rafał Rybiński
1993	Grotów k/Drezdenka	Hanna Miecznikowska
1994	Kujan - <i>wspólnie ze Szczepem Puszcza</i>	Krzysztof Nowak
1995	Przewóz - <i>wspólnie ze Szczepem Puszcza</i>	Krzysztof Nowak
1996	Grotów k/Drezdenka - <i>wspólnie ze Szczepem Puszcza</i>	Krzysztof Nowak
1997	Przewóz - <i>wspólnie ze szczepem im. gen T. Kutrzeby</i>	Krzysztof Ślązak
1998	Kujan - <i>obóz łączony</i>	Krzysztof Ślązak
1999	Przewóz - <i>obóz łączony</i>	Krzysztof Ślązak
2000	Grotów k/Drezdenka - <i>obóz łączony</i>	Maciej Dems
2001	Biskupice - <i>obóz łączony</i>	Marcin Pietraszko
2002	Złoty Potok - <i>obóz łączony</i>	Maciej Dems

Zespół programowo-organizacyjny obchodów 90-lecia

1. Maciej Dems
2. Bolesław Duszyński – skarbnik
3. Stanisław Figiel
4. Jerzy Janiszewski
5. Tomasz Kajkowski
6. Marian Kierczuk
7. Michał Kryszka – sekretarz
8. Tomasz Lasota
9. Feliks Paul
10. Tadeusz Płoszajski
11. Czesław Radke
12. Zbigniew Rogulski
13. Rafał Rybiński
14. Sławomir Santy
15. Jerzy Sobczak
16. January Sztuka – przewodniczący
17. Marian Wiszniewski

Literatura, źródła

Źródła drukowane:

1. Wacław Błażejowski, *Z dziejów harcerstwa polskiego (1910 - 1939)*, Warszawa 1985
2. Marian Kierczuk, *Z działalności Hufca ZHP Łódź-Bałuty Promienistych 1945 - 1979, 1980-1999*, Łódź
3. Krzysztof Jurek, *Związek Harcerstwa Polskiego w województwie łódzkim – w okresie II Rzeczypospolitej cz. 1*, maszynopis

Źródła archiwalne:

1. Kroniki 2 Łódzkiej Drużyny Harcerzy im. W. Łukasińskiego
2. Archiwum Hufca Łódź-Bałuty Promienistych 1956 – 2002 tomy oprawne i teczki

Źródła wywołane:

1. Wspomnienia i ustna relacja Bogumiła Gontarskiego
2. Wspomnienia i ustna relacja Eligiusza Olbromskiego
3. Wspomnienia i ustna relacja Bronisława Papuzińskiego
4. Wspomnienia i ustna relacja Mariana Pietrzyckiego
5. Wspomnienia i ustna relacja Stanisława Kuca
6. Wspomnienia i ustna relacja Antoniego Zająca
7. Wspomnienia i ustna relacja Stefana Drylla
8. Wspomnienia i ustna relacja Kazimierza Kałużnego
9. Wspomnienia i ustna relacja Tadeusza Płoszajskiego
10. Wspomnienia i ustna relacja Czesława Radkego
11. Wspomnienia i ustna relacja Januarego Sztuki